

VERSLAG VAN DE LEERSTOEL COMPARATIVE PUBLIC SECTOR EN CIVIL SERVICE REFORM

2019

Prof. dr. F.M. van der Meer
Den Haag, januari 2020

Inleiding

De Leerstoel Comparative Public Sector en Civil Service Reform is ondergebracht bij de Universiteit Leiden, Faculteit Governance and Global Affairs te Den Haag.

Bijzonder hoogleraar is prof. dr. F.M. van der Meer.

Het onderwijs

Het onderwijs omvatte, naast lezingen e.d. voor de bestuurspraktijk, het verzorgen van een mastercursus Management van de publieke sector voor avondstudenten (uit de praktijk) in blok 1 en 3. Voor studenten aan de dagopleiding bestuurskunde is een bachelor cursus Publiek Management verzorgd en zijn de werkgroep docenten begeleid.

Sinds 1 januari 2018 ben ik voorzitter/directeur van de Masteropleiding Management van de Publieke Sector, bedoeld voor in het veld werkzame ambtelijke professionals. In 2019 is een aanvang gemaakt om naast de avondopleiding bedoeld voor professionals in het openbaar bestuur, ook een Nederlandstalige MPS dag master voor studenten die direct uit een bestuurskunde bachelor doorstromen, te ontwikkelen.

De achtergrond is een gevoelde behoefte aan een dergelijke opleiding van dagstudenten, opleiding en openbaar bestuur. Daarnaast kan door middel van deze master de relatie tussen bestuurskunde in Den Haag en het openbaar bestuur worden geïntensiveerd.

Door mij zijn verder de vakken Inleiding Openbaar Bestuur en Bestuurswetenschappen in bachelor jaar 1 en het vak Multilevel en Civil service Reform in jaar 2 gegeven. Er zijn ca 10 masterscripties als eerste lezer begeleid.

Indeling werkzaamheden

De werkzaamheden van de hoogleraar zijn ingericht conform de doelstellingen van de leerstoel en hebben betrekking op onderwijs, onderzoek en de platformfunctie:

- Onderwijs;
- Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aangaan van samenwerkingsverbanden;
- Overige activiteiten die aan de doelstelling beantwoorden en de platformfunctie van de leerstoel.

Meerjarenagenda Leerstoelen CAOP

De Leerstoelen verbinden wetenschap met beleid en praktijk en werken vanuit een gezamenlijke meerjarenagenda die in 2018 is geactualiseerd en loopt tot en met 2021: "Transformaties en verschuivingen in het publiek domein. Consequenties voor kwaliteit van arbeid en arbeidsverhoudingen". Deze agenda vormt (mede) het kader voor activiteiten.

In de meerjarenagenda komen de algemene ontwikkelingstendensen in het publieke domein tot uiting in drie centrale spanningsvelden op verschillende niveaus:

1. Effectiviteit versus legitimiteit van overheidshandelen (de verhouding tussen overheid

- en burger)
2. Zekerheid versus flexibiliteit in arbeidsverhoudingen en personeelsbeleid (de verhouding tussen werkgever en werknemer)
 3. Decentralisatie versus integraliteit van bestuur (de verhouding tussen de verschillende bestuurlijke niveaus)

De drie spanningsvelden komen op verschillende manieren terug in de activiteiten van en de relaties tussen de vijf leerstoelen.

“Staat van de ambtelijke dienst (STAD)”

Ik heb samen met G.S.A. Dijkstra een artikel voor de vijfde tweejaarlijkse editie van de Staat van de ambtelijke dienst (STAD) geschreven, die in juni 2019 is verschenen: “The unbound Prometheus. Technologie, bestuurstechnologie, technocratie, sociale innovatie en het ambtelijk apparaat: de noodzaak van een politiek-maatschappelijke antenne”.

Inhoudelijke thema's, onderzoek

Er is op het terrein van de leerstoel in overeenstemming met het onderzoeksplan van de leerstoel een groot aantal activiteiten ontplooid. Daarbij heb ik nauw samengewerkt met medewerkers uit de Leidse leerstoelgroep “Comparative public sector and civil service reform” waarover ik de eindverantwoordelijkheid heb.

Deze onderzoeksactiviteiten betreffen vraagstukken aangaande de veranderende omvang en kwaliteit van de publieke dienst in Nederland; met daarbij een vergelijking met de situatie in het buitenland. In het bijzonder is ingegaan op de positie en benodigde kwaliteiten van ambtenaren als gevolg van fundamentele veranderingen in het openbaar bestuur als gevolg van de opkomst en verandering van het multilevel governance systeem in het publiek domein en in verband daarmee de enabling state.

Ook is het openbaar bestuur (in Nederland en buitenland waaronder de Oekraïne) geadviseerd op dit terrein. De onderzoekoutput betrof artikelen, lezingen en congresbijdragen over de kwaliteit van ambtelijke organisaties in relatie tot overheidsprestaties, een kritische reflectie op de effecten van digitalisering in het openbaar bestuur, succes- en faalfactoren van publieke sector en civil service hervormingen en onderzoeksactiviteiten ten aanzien van het project ‘Gevalen bewindspersonen’. Komend jaar verschijnt een achtergrond essay bij de “Tentoonstelling over de ambtelijke dienst” op de Kennisbank Openbaar Bestuur. Daar komt er een bijdrage aan een bundel van Binnenlandse Zaken over resultaten uit het POMO-onderzoek en Trends en Cijfers. De laatste bijdrage heeft dan betrekking op de veranderende omvang en samenstelling van het ambtelijk apparaat en in verband daarmee de consequenties voor de ambtelijke positie en functioneren in het openbaar bestuur. In de publicatielijst is er meer gedetailleerde informatie te vinden.

Daarnaast ben ik lid geworden van de ministeriële begeleidingscommissie ‘Evaluatie Wet Normering Topinkomens’ van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Tevens zijn met ambtenaren van de Algemene Rekenkamer achtergrondgesprekken gevoerd over het personeelsbeleid van de Rijksdienst en de invoering van de nieuwe Ambtenarenwet. Voorts zijn er in 2019 PhD's afgeleverd en ben ik betrokken (geweest) bij diverse lees- en oppositiecommissies van promovendi. Dit jaar zijn er acht PhD's onder begeleiding.

Bijeenkomsten in samenwerking met CAOP:

“Zorg voor de kwaliteit van de publieke dienst, zorg voor onze professionals. Over kwaliteit en duurzame inzetbaarheid”. Debat op 18 juni 2019.

“Gevallen”. Seminar op 9 oktober 2019. “Wat maakt dat (vaak een samenloop van) factoren tot de val van een bewindspersoon leiden”.

Promovendi:

Afgerond 2019:

Jan Porth, The Financial Crisis since 2007 at the Municipal Level in the Netherlands: Impact, Responses, and Factors determining Variation met prof. Dr. C.F. van den Berg

In begeleiding:

1. Kees Nagtegaal, Twentieth century Refugees and the Netherlands. A struggle between immigration control and humanity met prof. Dr. J de Vries.
2. Ehsan Jami. Dutch policy on ethnic profiling in crime prevention met dr. J Mathijs
3. Rigtje Passchier, The enabling state at the municipal level and co-production in the social domain met Mr. Dr. G.S.A. Dijkstra.
4. Nelly Samosir, The relationship between public sector reform and the change in the level of public sector corruption and public integrity in Indonesia in the post-Soeharto period? Met dr. A.D.N. Kerkhoff
5. Victor Posthuma. The role of the media in the fall of political officeholders 2002-2017.
6. Sulitadebie Dhalganjansing, Samenvoeging Toezichtorganisaties Ministeries in de Uitvoering van (Systeem)toezicht Eén groot toezichtnetwerk binnen de overheid bevordert compliance door inzet van systeemtoezicht en co-creatie met prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek.
7. Ton van Gestel, 'Publiek initiatief in de publieke ruimte; common ground voor de civil society'.
8. Henrick Fabius, Publieke waarden in het openbaar bestuur met prof. Dr J.C.N. Raadschelders OSU, Ohio Verenigde Staten/universiteit leiden.

Daarnaast ben ik als reviewer opgetreden voor internationale wetenschappelijke tijdschriften en ben ik lid van de redactie van twee tijdschriften.

Publicaties en lezingen

1. Frits van der Meer & Gerrit Dijkstra (2020) The Background, direction, ideas, triggers, and durability of public sector reforms: A conceptual analysis of the EU28 and the Visegrád 4 in S. Mazur & p. Kopinsky (ed), Public Administration in Central Europe: The Trajectories of Change", London: Routledge. In druk.
2. Gerrit Dijkstra en Frits van der Meer (red.) (2020), Gevallen bewindspersonen in de kabinetten Balkenende en Rutte I en II, contact met Boom over publicatie najaar. (Inclusief twee inhoudelijke hoofdstukken en inleiding en conclusie)
3. Frits van der Meer, Gerrit Dijkstra, Caspar van den Berg, Trui Steen, en Charlotte van Dijk (2019), Consensus democracy and bureaucracy in the Low Countries, in : *Politics of the Low Countries*, 1, 1, 27-44.
4. Frits van der Meer (2019), *Public administration characteristics in the, Eupack: Luxembourg*: Publications Office of the European Union, 2019
5. Frits van der Meer (2019), *Public administration reforms in The Netherlands during the period 2016-2018*, Eupack: Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019.

6. Frits van der Meer & Gerrit Dijkstra, BIT en BZK: De borging van een gespannen relatie, in De Hofvijver 30 september 2019).
7. Frits van der Meer, (2019), Een permanente zorg voor de kwaliteit van de publieke dienst tussen politiek, ambtelijke apparaat en samenleving. Een denkperspectief voor de kortere en langere termijn.
8. Frits van der Meer & Gerrit Dijkstra (2019), The unbound Prometheus. Technologie, bestuurs technologie, technocratie, sociale innovatie en het ambtelijk apparaat: de noodzaak van een politiek-maatschappelijke antenne in Z van der Wal & Jaap Uijlenbroek (red.), Stad 19: Technische en sociale innovatie.
9. Frits van der Meer, (12 April 2019), Quest lecture: Dis (loyal) contradiction, actions and administrative sabotage, John Glenn School, Ohio State University, Columbus Ohio.
10. Frits M van der Meer, Voordracht studiebijeenkomst Gevallen bewindspersonen 9 oktober 2019 bij CAOP.
11. Twee lezingen voor Wereld Bank, Den Haag November 2019.